

Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки та менеджменту
Кафедра фінансів і банківської справи
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра фінансів
Ужгородський національний університет
Кафедра фінансів і банківської справи
Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій
Полтавської обласної державної адміністрації
Регіональне відділення Фонду державного майна України в Полтавській області
Головне управління Державної казначейської служби України у Полтавській області
Полтавське відділення ПАТ «Укрсоцбанк»

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали V Всеукраїнської
науково-практичної Інтернет-конференції**

02 листопада 2017 р.

Полтава
2017

**УДК 336.7 (06)
М.34**

Редакційна колегія:

В.О. Онищенко, д.е.н., професор; В.В. Гришко, д.е.н., професор;
Л.О. Птащенко, д.е.н., професор; Г.В. Козаченко, д.е.н., професор;
С.В. Онищенко, к.е.н., доцент; Л.А. Свистун, к.е.н., доцент;
І.М. Кречотень, к.е.н., доцент; Т.М. Завора, к.е.н., доцент.

М.34 Розвиток фінансового ринку в Україні: проблеми та перспективи: Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 02 Листопада 2017 р. – Полтава: ПолтНТУ, 2017. – 257 с.

ISBN 978-966-616-175-1

У збірнику матеріалів науково-практичної Інтернет-конференції розглядаються актуальні проблеми та перспективи розвитку економічних відносин на ринку фінансових послуг у контексті світового досвіду та українських реалій; теоретичні та методичні аспекти забезпечення безпеки фінансового ринку України в умовах нестабільного економічного середовища; шляхи та методи управління фінансами суб'єктів підприємництва, особливості розвитку та регулювання страхового ринку України, перспективи розвитку ринку фінансових послуг, сучасні тенденції та напрями розвитку грошово-кредитного ринку України, а також фінансові аспекти енергоефективності національної економіки в контексті європейських намірів України.

Участь у конференції взяли науковці та практики з Вінниці, Києва, Кременчука, Миргорода, Полтави й Ужгорода.

Призначений для фахівців фінансового ринку, працівників фінансової сфери, науковців, викладачів, слухачів та студентів.

УДК 336.7 (06)

ISBN 978-966-616-175-1

© Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка

Тому, можна визначити боргову безпеку проблемним сектором, котрий в більшій мірі негативно впливає на загальний стан фінансової безпеки та потребує вироблення шляхів щодо стабілізації.

Отже, відповідно проведеному аналізу можна стверджувати, що рівень фінансової безпеки України не є високим, але і не критичним. В більшій мірі, на її сьогоднішній стан вплинули: високий рівень держборгу, девальвація національної валюти, збільшення рівня тінізації економіки та інфляція. Для підвищення рівня фінансової безпеки необхідно нейтралізувати існуючі проблеми та розробити механізм протистояння їх повторенню.

Література

1. Аналітична доповідь «Прогнозування індикаторів, порогових значень та рівня економічної безпеки України у середньостроковій перспективі» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1692/>

2. Індикатори та порогові значення, що характеризують грошово-кредитну безпеку, за діючою у 2007-2013 роках. Методикою розрахунку рівня економічної безпеки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://divovo.in.ua/nacionalenij-institut-strategichnih-doslidjene-v3.html?page=10>.

УДК 631.16:339

Онищенко Світлана Володимирівна,

*Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка,
кандидат економічних наук, доцент,*

***Бочкарьова Дарія Дмитрівна, Третяк Карина Олександрівна,**
студенти,*

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

СУЧАСНИЙ СТАН ТА РИЗИКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Сучасний стан розвитку економіки України характеризується нестабільним економічним та соціально-політичним середовищем, тому одним із основоположних чинників незалежності України за сучасних умов господарювання є стан її фінансової безпеки. Без забезпечення фінансової безпеки практично неможливо вирішити жодне із завдань, що стоять перед державою.

Окреслені проблеми фінансової безпеки дедалі частіше привертають увагу науковців, що є предметом дослідження таких учених, як О.І. Барановський, І.О. Бланк, З. Варналій, В.М. Геєць, О.Є. Гудзь, К.С. Горячева, Н.В. Ващенко, М. Єрмошенко, Т. Єфименко, Т. Ковальчук, О. Лісовська, В. Мартинюк, В. Мунтіян, О. Підхомний, В. Предборський, С. Пирожков, А. Сухоруков та ін. Значна кількість наукових досліджень, які підтверджують природу та складники фінансової безпеки, ще не повною мірою вивчені й потребують подальшого дослідження.

Фінансова безпека характеризується певним набором індикаторів. Кожен з індикаторів має своє граничне значення, яке встановлено залежно від рівня економічного розвитку країни. Відхилення фактичного значення свідчать про необхідність профілактики або усунення причин, що їх зумовлюють.

У системі показників фінансової безпеки варто виокремити такі основні індикатори: рівень і якість життя, темпи інфляції, норма безробіття, економічне

зростання, дефіцит бюджету, величина державного боргу, стан золотовалютних резервів, діяльність тіньової економіки, стан екології та ін. [2].

Індикатори фінансової безпеки відображають специфіку певного рівня управління (громадян, домашніх господарств, підприємств, організацій і установ, галузі господарського комплексу, регіонів, банківської системи, фондового ринку, держави) або таких її складових, як безпека грошового обігу, інфляційна, валютна, бюджетна, боргова й інвестиційна безпека. Кожна зі складових характеризується певними показниками, які застосовують в оцінці стану безпеки відповідної складової (рис. 1) [1].

Рис. 1. Основні складові фінансової безпеки країни

Один з індикаторів фінансової безпеки - темпи інфляції – графічно надано на рис. 2.

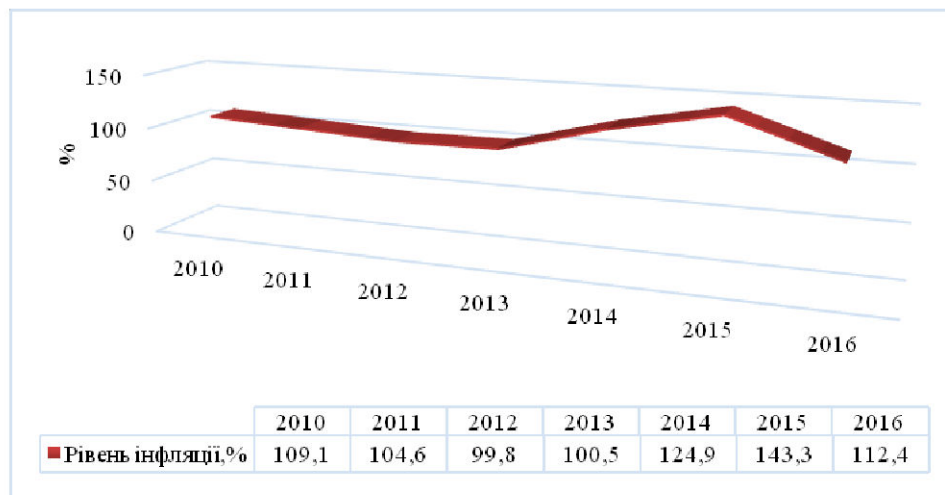

Рис. 2. Темпи інфляції в Україні у 2010-2016 рр.

Протягом останніх трьох років інфляція мала нестабільну тенденцію, але на кінець 2016 року знизилася, чому сприяли такі чинники як утримання урядом дефіциту держбюджету в цільових межах, висока пропозиція сирих продовольчих товарів, посилення ролі облікової ставки НБУ [3].

Показники боргової залежності показано у табл. 1.

Відношення дефіциту/профіциту бюджету до ВВП є найбільш поширеним критерієм бюджетної безпеки країни. Допустимим або відносно безпечним рівнем бюджетного дефіциту визнається його значення в межах 2–3%. Основна небезпека для економіки, що виходить із дефіциту державного бюджету, пов'язана з проблемою інфляції. Згідно з міжнародними стандартами, бюджетний дефіцит до 3% ВВП виконує активну функцію в економіці. Фінансові ресурси використовуються не на поточне

споживання, а як додаткове джерело фінансування державних інвестиційних програм. Провідні країни Заходу, у тому числі країни ЄС, здійснюють емісію національної валюти переважно через механізми обслуговування бюджетного дефіциту, використовуючи відповідні ресурси на цілі економічного розвитку [3].

Таблиця 1

Показники боргової залежності України

Показники	2015	2016	I кв.2017
Дефіцит/профіцит бюджету, млрд.грн.	-78,1	-45,6	-10,5
ВВП	1587,0	1980,0	453,2
Відношення дефіциту/профіциту бюджету до ВВП, %	-4,9	-2,3	-2,3
Державний та гарантований державою борг, млрд. грн.	1100,6	1571,8	1710,4
Відношення державного боргу до ВВП, %	70,3	79,4	377,4
Валовий зовнішній борг, млрд. грн.	126,3	118,7	117,4
Міжнародні резерви, млрд.грн.	13,4	13,1	12,7

Причинами різкого збільшення боргових зобов'язань держави є політична криза та військовий конфлікт, глибока економічна рецесія, фінансування за рахунок державних запозичень значного дефіциту державного бюджету. Та основною причиною є девальвація національної валюти в 2014 р., оскільки вартість гривні знижується майже у три рази щодо долара США.

Найсуттєвішими загрозами фінансовій безпеці України слід визнати:

- зростання зовнішнього боргу та небезпека загострення фінансової кризи;
- зростання дефіциту зведеного бюджету та неефективна бюджетна політика щодо формування доходів та витрат бюджету;
- нестабільність законодавства та військовий конфлікт на сході України;
- недостатня інвестиційна активність та нестабільність національної грошової одиниці;
- низький рівень соціальної орієнтованості економіки та падіння купівельної спроможності населення.

Кожна з наведених загроз має різновекторний характер впливу на фінансову безпеку і її нейтралізація може здійснюватися різними методами, які дають різний ефект. Для уникнення загроз та виваженої скомп'юнованої роботи для зміцнення фінансової роботи в умовах глобалізації необхідно здійснити:

- комплексний підхід до реформування бюджетного процесу на державному, місцевому рівнях та рівні міжбюджетних відносин в аспекті вдосконалення результативності бюджетних витрат за рахунок застосування програмно-цільових засад діяльності, орієнтації бюджетної системи на досягнення конкретних результатів (за відповідними програмами розвитку);
- розробку поетапної стратегії скорочення бюджетного дефіциту за рахунок нарощення власного доходного потенціалу;
- зменшення зовнішнього боргу України шляхом прямого зменшення чистих зовнішніх запозичень уряду та погашення довгострокових запозичень реального сектору економіки;

– забезпечення потреб економічного зростання країни шляхом розробки та впровадження виваженої грошово-кредитної політики, стабілізації рівня національної грошової одиниці, зниження рівня інфляції;

– чітке визначення прав і обов'язків емітентів та інвесторів шляхом розробки ефективної системи державного регулювання ринків капіталу, посилення контролю над дотриманням вимог законодавства, запобігання шахрайству [4].

Таким чином, дослідження сучасного стану та внутрішніх і зовнішніх загроз фінансовій безпеці Україні підтверджує необхідність впровадження комплексу стабілізуючих заходів у грошово-кредитній, податковій, борговій, бюджетній та інвестиційній сферах. Це дозволить підвищити рівень фінансової безпеки в Україні, забезпечити соціально-економічний розвиток країни та зростання добробуту населення.

Література

1. Амосов О. Ю. Формування системи оцінки фінансової безпеки підприємств / О.Ю. Амосов // Економіка и управление. - 2012. - № 1. - С. 8-13.
2. Барановський О.І. Філософія безпеки: Монографія у 2 т. / О.І.Барановський. – К.: УБС НБУ, 2014. – Т2: Безпека фінансових інститутів. – 715 с.
3. Z. Varnaliy, Preventing threats as a precondition to increase the level of Economic Security of the State / Z. Varnaliy, S. Onishchenko, A. Masliy // Scientific Journal «ScienceRise». – 2016. – № 7/1(24). – С. 41 – 46.
4. Онищенко С. В. Боргова залежність України – загроза бюджетній безпеці / С. В. Онищенко, А. С. Репало // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Економіка і менеджмент». – 2016. – № 21/2016. – С. 134 – 138. Особистий внесок: проаналізовано динаміку витрат на обслуговування і погашення державного зовнішнього боргу в структурі видатків державного бюджету, обґрунтовано основні напрями запобігання загроз у сфері бюджетної безпеки в умовах зростання державного боргу (0,23 д.а.). – Index Copernicus.
5. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Сухоруков А. І. Проблеми фінансової безпеки України: [монографія] / А. І. Сухоруков; [передмова акад. НАН України С.І. Пирожкова]. – К.: НІПМБ, 2013. – 140 с.

УДК 336(477)

Рижій Владислав Анатолійович,

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка,

студент,

науковий керівник - к.е.н., доцент Глушко А. Д.

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Інтеграційні та глобалізаційні процеси, які відбуваються у світовій економіці, ставлять перед національними господарствами нові виклики та загрози. З підвищенням рівня відкритості міжнародної системи з'являються нові можливості, але водночас формуються сучасні виклики та ризики безпеки на глобальному, регіональному та національному рівнях.

У сучасних умовах забезпечення фінансової безпеки країни набуває особливої актуальності. Це зумовлено посиленням процесів фінансової глобалізації,